

Раздел 5

Правни последици за физическите лица, ползващи служебния актив за лични нужди

В случаите когато данъчно задълженото лице извършва доставка на безвъзмездна, приравнена на възмездна услуга по предоставянето на стока за лично ползване на собственика (полагащ личен труд в гружеството), на работниците или служителите му, получателите на тази доставка формират **доход от трудово правоотношение в натура**, по силата на чл. 24, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) във връзка с § 1, т. 26 от ДР на закона.

За получения доход в натура се дължат вноски за дължавното обществено осигуряване на основание чл. 6, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване, както и здравноосигурителни вноски - на основание чл. 40, ал. 1, т. 1 от Закона за здравното осигуряване.

В този аспект, следва да се имат предвид и разпоредбите на чл. 10, ал. 4 и чл. 11, ал. 1, т. 3 от ЗДДФЛ, касаещи необходимостта доходът в натура да **се остойностява по пазарни цени** към датата на придобиването им, които пораждат усложнено определяне на данъчната основа.

Със ЗИД на ЗКПО (обн., ДВ, бр. 75 от 27.09.2016 г.) са въведени изменения и в ЗДДФЛ, с които се регламентират условията на **втори, алтернативен режим на облагане на дохода в натура** в резултат на доставката на безвъзмездна, приравнена на възмездна, услуга по предоставянето на стока за лично ползване на собственика (полагащ личен труд в гружеството), на работниците или служителите му.

Важно

Тези изменения, макар и обнародвани на 27.09.2016 г., по силата на § 19 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗИД на ЗКПО, влизат **в сила от 1 януари 2016 г.**

Съгласно разпоредбата на чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО подлежат на облагане с данък върху разходите документално обосноващите разходи в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване от персонал, от работници, служители и лица, наети по договори за управление и контрол (наети лица), както и от лица, упражняващи личен труд по смисъла на § 1, т. 26, б. „и“ от ДР на ЗДДФЛ.

С разпоредбата на чл. 24, ал. 3 от ЗДДФЛ (изм., ДВ, бр. 75 от 27.09.2016 г., в сила от 1 януари 2016 г.) е въведена **правната възможност за работодателите да изберат** да облагат доходите в натура на физическите лица, получатели на доставката на безвъзмездна, приравнена на възмездна, услуга по предоставянето на стока за лично ползване, по някой от следните **алтернативни режими**:

- да облагат физическите лица с данък по ЗДДФЛ за получения доход в натура или
- да облагат работодателите с данък върху разходите за разхода в натура по ЗКПО.

Внимание

Правото на избор се упражнява по реда на чл. 217, ал. 3 от ЗКПО, който посочва, че този избор следва да се декларира за **текущата година в годишната данъчна декларация, подавана за предходната година.**

Особеност

Необходимо е да се посочи, че правото на избор на данъчния режим на облагане с данък върху разходите по чл. 204,

ал. 1, т. 4 от ЗКПО **не може да се прилага за отделни физически лица**. Тоест, когато данъчното задълженото лице извършва доставка по предоставяне за безвъзмездно ползване за лични нужди от собственика на предприятието, от неговите служители или работници на служебни активи, избирайки този доход в натура да се облага с данък върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО, с това ще освободи всички физически лица, получатели на тази доставка от данък по чл. 24, ал. 1 от ЗДДФЛ, независимо от обстоятелството, че отделните физически лица ползват за лични нужди различни по вид служебни активи.

Важно

При упражняване на правото на избор на режима на облагане на дохода в натура следва да се отбележи, че по силата на § 13, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО, работодателите, които до 27.09.2016 г., когато е обнародван този ЗИД на ЗКПО, са прилагали реда за облагане на разходите в натура като непарични доходи на физическите лица по ЗДДФЛ, могат да изберат да прилагат този ред до края на 2016 г. или да изберат да прилагат реда за облагане с данък върху разходите в натура по чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО за периода след от 01.10.2016 г. до края на 2016 г. Този избор следва да се посочи в годишната данъчна декларация по ЗКПО за 2016 г., подавана през 2017 г.

За 2017 г., по силата на чл. 24, ал. 3 от ЗДДФЛ във връзка с чл. 217, ал. 3 от ЗКПО, правото на избор следва да се посочи в годишната данъчна декларация по ЗКПО на работодателя за данъчната 2016 г., подавана през 2017 г. Тоест, в годишната данъчна декларация за 2016 г. следва да бъдат посочени както правото на избор за периода от обнародването в Държавен вестник на изменението на закона, така и правото на избор за 2017 г. За 2018 г. правото на избор ще се упражни с подаването на годишната данъчна декларация за 2017 г. и т. н.

В обобщение, считано от 1 януари 2016 г., облагането на доставката на безвъзмездна, приравнена на възмездна, услуга по предоставянето на стока за лично ползване на собственика (полагащ личен труд в дружеството), на работниците или служителите му може да бъде извършено по два алтернативни начина:

Вид данъчно задължено лице:	Физическо лице, получател на доход в натура	Работодател или възложител по договори за управление и контрол или правоотношения за полагане на личен труд по смисъла на § 1, т. 26, б. „и“ от ДР на ЗДДФЛ (чл. 207, ал. 3 от ЗКПО)
Вид на дължимия данък:	Данък върху доходите в натура по чл. 24, ал. 1, т. 1 от ЗДДФЛ	Данък по чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО върху разходите в натура
Данъчна ставка:	10 на сто	10 на сто
Период на плащане на данъка:	При всяко получаване на дохода в натура (обичайно ежемесечно)	Годишен
Условие за прилагане на данъчния режим на облагане:	Не е необходимо упражняване на право на избор на този режим – ще се приложи автоматично, в случай, че не е избран режимът по ЗКПО.	Необходимо е да се упражни правото на избор на режима на данъчно облагане на този вид доход.